
BASTOGNE HISTORICAL CENTER

BASTOGNE WAR MUSEUM

BASTOGNE, BELGIE

1 - POHLED NA KOPEC MARDASSON S PAMÁTNÍKEM MARDASSON MEMORIAL A MUZEEM BASTOGNE WAR MUSEUM.

1. ÚVOD

Semestrální práce, jež vznikla v rámci předmětu DAT6 – Současná architektonická tvorba v roce 2020, popisuje historii vzniku muzea Bastogne Historical Center v belgickém městě Bastogne, jeho postupný vývoj a přestavby v průběhu dvou století. Objekt muzea, který bude v rámci práce představen, není příliš mezi veřejností ani architekty znám, ač se jedná o pozoruhodnou stavbu s příběhem jednoho velkého snu, který se stal skutečností a později významným místem setkávání. Muzeum v Bastogne se věnuje bitvě o výběžek na západní frontě, též zvané jako bitva v Ardenách podle pohoří, kde se větší část události mezi lety 1944 až 1945 odehrávala. Symbolem této bitvy, která se odehrávala na linii dlouhé sto kilometrů, je zmíněné město Bastogne a jeho hrdinská obrana před německými vojsky v prosinci roku 1944. Práce začíná vyprávěním příběhu, který dal za vznik muzeu a může se zprvu zdát, že čteme práci na téma jednoho období 2. světové války, která nemá nic společného s architekturou, ale právě zde začíná příběh muzea a nelze toto smutné období historie, které dalo za vznik emocionálním stavbám, připomínající tyto události, přeskochit.

2. BITVA V ARDENÁCH – DŮVOD VZNIKU MUZEA

Historie vzniku muzea se začíná psát 16. prosince 1944, kdy se vojska Třetí říše pokusila o jeden z posledních zvratů v průběhu války. Války, která již byla pro nacistické Německo prohraná. Německá vojska podnikla průlom na území, které pokrývá pohoří zvané Ardeny, jenž se rozkládá na území Lucemburska a Belgie. Toto pohoří se stalo v rámci historického dění významným již v průběhu 1. světové války a na počátku 2. světové války, kdy sehrálo důležitou roli v obléhání Francie a obejití neprostupné Maginotovy linie.

Německé jednotky zastihly v této oblasti Belgie a Lucemburska v prosinci 1944 slabě bráněné pozice americkými jednotkami, které se skládaly z jednotek bez bojových zkušeností nebo naopak byly vytíženy dlouhými boji o Hürtgenský les v Německu. Německé jednotky skládající se z posledních bojeschopných vojáků, kteří byli velmi dobře vyzbrojeni moderní bojovou technikou, se prohnaly přes slabě bráněné americké pozice a postupovaly směrem k belgickému městu Antverpy. Jedním z míst, které stálo za zastavením postupujících německých jednotek, bylo město Bastogne, kam byla 19. prosince rychle přemístěna americká 101. výsadková divize, která vytvořila kolem tohoto města obrannou linii. Bastogne je malé belgické město, ale svoji důležitost získalo svým umístěním na významné křižovatce, kterou německé vojsko potřebovalo pro svůj další postup a zásobování svých postupujících jednotek. Již 20. prosince bylo město Bastogne obklíčeno a americké jednotky nadále neměly možnost své jednotky zásobovat. Jedinou cestou byla pomoc z nebes, ale stálý hustý sníh a mlha neumožňovaly vzlet zásobovacích letounů. Německý postup byl z větší části zastaven už 21. prosince, kdy Němcům začínalo být jasné, že další postup nemá smysl, ale město Bastogne bylo stále v obklíčení. Během 22. prosince 1944 se v Bastogne odehrává jeden z příběhů, který dá později také za vznik a významu muzea Bastogne Historical Center. Do Bastogne přicházejí poslové se zprávou od německého velitele, aby se všechny americké jednotky ve městě Bastogne vzdaly, jinak budou rozdraceny. Tehdejší velitel americké 101. výsadkové divize generál Anthony McAuliffe dlouhou zprávu o výzvě ke kapitulaci všech amerických jednotek v Bastogne zhodnotil jediným anglickým slovem „Nuts!“ Stejná odpověď se dostala napsaná na listině psacím strojem i k veliteli německých jednotek, který se podívoval nad slovem „Nuts“, jenž lze z angličtiny přeložit jako oříšky, nicméně v hovorové angličtině má význam ve smyslu záporné odpovědi, do češtiny ho lze volně přeložit jako „Prdlajz.“ Anthony McAuliffe o dvě desítky let později pomáhal založit Bastogne Historical Center, ale samotného otevření muzea se již nedožije, zemřel 10. srpna 1975. O den později již mohly být americké jednotky ve městě zásobovány letecky, a tak hrdinná obrana, která dala za vznik muzeu a památníku, pokračovala. Obrana města vojáky, jenž byli unavení, zranění, větší část z nich měla omrzliny, měli nedostatek zásob, se táhla i přes Štědrý večer až do 26. prosince 1944, kdy městu přijela na pomoc americká 4. obrněná divize a dostala Bastogne z obklíčení. Bitva v Ardenách, i po záchraně města Bastogne, pokračuje až do ledna 1945, kdy se podařilo zahnat německé jednotky na

jejich původní pozice před 16. prosincem 1944. Výsledek bitvy v Ardenách byl pro německou stranu velmi špatný, armáda utrpěla těžkou porážku s velkým počtem padlých vojáků a ztratila velké množství techniky. Byl to jasný úkaz toho, že porážce Třetí říše nemůže stát nic v cestě. Americká strana na tom nebyla s počtem ztrát o moc lépe. Lucemburská a belgická města v oblasti Arden byla v troskách. Všude se nalézala zničená vojenská technika, výstroj, vybavení, zbraně. Zde začíná další příběh, který stojí za vznikem muzea.

3. BELGICKÝ SBĚRATEL GUY FRANZ AREND – ZAKLADATEL MUZEA

Po skončení bitvy v Ardenách se v celé oblasti nacházelo mnoho válečných předmětů, které si lidé domů brali ať už jen ze zajímavosti, nebo pro další využití, především v zemědělství, kde sloužilo po válce mnoho vojenské techniky zanechané Němci na bojišti. Již se ale objevuje několik nadšenců, kteří začínají shromažďovat sbírky pro budoucí muzea. Jedním z nich je belgický občan Guy Franz Arend, který dává dohromady rozsáhlou sbírku předmětů z bojů o město Bastogne. Nejenže se o téma obrany Bastogne zajímá a shromažďuje dokumenty, ale především získává kontakty na veterány, kteří bránili osudného dne město a dává tím dohromady příběh obrany města. Již v roce 1950 Arend otevírá své první muzeum s názvem „Bastogne Nuts Museum“, které bylo umístěno ve starém domě na Grand Rue v Bastogne. Zpráva o založení muzea se rychle dostala do povědomí tehdejších veteránů bitvy v Ardenách a Guy Arend získal kontakty na klíčové postavy bitvy v Ardenách a dění kolem Bastogne z obou tehdy znepřátelených stran. Ze strany amerických jednotek to byl právě již v textu zmíněný generál Anthony McAuliffe a od německých jednotek generál Hasso von Manteuffel, který vedl obléhání Bastogne. Jeho sbírka se neustále zvětšovala nejen díky darům od místních obyvatel, ale také ze strany amerických a německých veteránů. Jeho stávající muzeum začínalo být pro jeho rozsáhlou sbírku malé a bylo potřeba muzeum přemístit do větších prostorů. Dalším sídlem muzea byla budova Maison Siville, která byla zbořena v roce 1954 a muzeum se proto znovu stěhovalo na dnešní náměstí MacAuliffe v Bastogne. I tato budova byla později malá pro jeho rozsáhlé sbírky.

4. MARDASSON MEMORIAL – PŘIPOMÍNKA UDÁLOSTI

Příběh hledání nového místa navazuje na památník Mardasson Memorial z roku 1950 od belgického architekta Georgese Dedoyarda. Název Mardasson Memorial získal památník podle návrší, na kterém se nachází. Toto návrší je vzdálené necelé 2 km od centra města Bastogne a dominuje místní oblasti. Samotný název kopce Mardasson pochází od francouzského slova „mardasson“, jenž je označením pro bahnitou půdu nebo území se špatnou kvalitou zeminy. Založení památníku inicioval Belgicko-americký spolek, založený v červenci 1945, který se usnesl, že jako jejich první úkol bude vybudovat památník americkým vojákům, kteří padli na belgické půdě během 2. světové války. K získání finančních prostředků pro výstavbu památníku byla vydána pamětní poštovní známka, ve spolupráci s belgickým ministerstvem dopravy, pošty a telegrafních služeb. Dne 4. července 1946 se ve Washingtonu setkal belgický ministr obrany Raoul de Fraiteur s americkým prezidentem Harry S. Trumanem, kterému předal urnu naplněnou zemí z bojiště od belgického města Bastogne jako předzvěst vzniku památníku. Urna byla později pohřbena na vojenském hřbitově v Arlingtonu ve Spojených státech amerických. Na projekt památníku byla vyhlášena architektonická soutěž, v níž se účastnilo dvanáct belgických architektů. Při vybírání vítěze architektonické soutěže byl hledán nejlepší návrh památníku, *“který svými rozměry a velikostí může vhodně symbolizovat velikost amerického válečného úsilí a lidských obětí, kteří stáli za naší svobodou,”* jak udává citace z novínového článku z roku 1950¹. Zajímavostí je, že finanční podpora na památník přišla také od několika belgických kolonií, které financovaly kovová písmena na sloupech monumentu.

¹The Herald-News, 14. červen 1950 – Huge Star To Mark Site Of Bulge Area. Newspapers.com <https://www.newspapers.com/image/525143994/?terms=Georges%20Dedoyard&match=1> vyhledáno 30. 11. 2020.

Památník byl slavnostně odhalen 16. července 1950 za přítomnosti mnoha osobností bitvy v Ardenách.

V tehdejších amerických novinách byl vznik památníku v belgickém městě Bastogne často zmiňován. Jeden z článků² z roku 1950 uvádí stručný popis vzniku památníku:

„Američtí veteráni, kteří překonali zimu a teror během bitvy o výběžek v prosinci 1944, budou ve skupině, která navštíví slavnostní odhalení památníku 16. července v belgickém městě Bastogne. Peníze na stavbu památníku byly získány prodejem pamětní známky, kterou vydala belgická vláda. Dvanáct významných belgických architektů zaslalo svůj návrh památníku v rámci architektonické soutěže. Jako nejvhodnější byl vybrán památník od architekta Georgese Dedoyarda z belgické Liege.“

Článek dále pokračuje s podnadpisem „Ve tvaru hvězdy“, který píše:

„Památník je tvarován jako americká pěticípá hvězda, každá strana je dlouhá přes 28 metrů. Kruhový ochoz, který je podporován sloupy dává památníku, který je postaven z belgického šedého kamene, vzhled chrámu. Historie bitvy o výběžek, když dvacet pět německých divízi se snažilo prorazit americkými pozicemi, je popsána na jedné ze zdí památníku. Popis obsahuje také jména amerických velitelů, kteří se účastnili bitvy v Ardenách. Názvy jednotlivých amerických jednotek a jména čtyřiceti osmi amerických států je na památníku vyobrazeno z bronzových nápisů.“

2 -POHLED NA PAMÁTNÍK MARDASSON MEMORIAL OD KRYPTY. FOTOGRAFIE PO ROCE 1950.

² The Kansas City Star, 12. květen 1950 – Memorial Built at Bastogne To Honor U.S. Troops, Marcel Wallenstein. Newspapers.com
<https://www.newspapers.com/image/655905804/?terms=Georges%20Dedoyard&match=1>
vyhledáno 30. 11. 2020.

Památník dlouhý v průměru 82 metrů má na své horní části volně přístupný ochoz, na který se lze dostat po betonovém točitém schodišti. Po vystoupení po schodech se naskytne pohled z 12metrového památníku na město Bastogne a jeho okolí. V každém cípu hvězdy, dlouhém 31 metrů, je umístěna schématická mapa zhotovená z bronzu, na které jsou vyznačeny obranné linie kolem Bastogne a směry útoků německých jednotek na Bastogne v období prosince 1944, vždy orientovaná na danou část kolem Bastogne od směru pohledu z cípu hvězdy. Centrální kruhový prostor má průměr 20 m. Jména amerických jednotek, které se účastnili bitvy v Ardenách, jsou umístěna včetně jejich označení na sloupech památníku. Názvy čtyřiceti osmi amerických států korunují památník podél jeho horního ochozu. V základech památníku se nacházejí zapečetěné pergameny podepsané belgickými a americkými hodnostáři. Celé okolí památníku bylo rekultivováno, byl osazen četný počet květinových záhonů a keřů v jeho blízkosti. Součástí výstavby památníku bylo i parkoviště pro návštěvníky. V rámci původního návrhu se počítalo také s vybudováním menšího letiště nedaleko památníku, které nebylo nikdy realizováno. V areálu památníku je také krypta, jenž je umístěna v jeho západní části a byla vysekána do skály. Krypta je vyzdobena mozaikou francouzského umělce Fernanda Légera (1881–1955). Památník má od roku 1950 do dnešních let téměř stejnou podobu, až na přidání zábradlí na horním ochozu z hlediska bezpečnosti a hydroizolačního žlutého nátěru na horním ochozu, aby nedocházelo k zatékání do vnitřní konstrukce. Mardasson Memorial byl v průběhu let několikrát čištěn za pomoci tryskového pískování, naposledy na podzim 2019 před 75. výročí bitvy. Restaurátorské práce byly pod vedením ABMC (American Battle Monuments Commission), která má pod správou mnoho válečných památníků a hřbitovů na území Evropy. Autor památníku, architekt z belgického města Liege, Georges Dedoyard (1897-1988), vystudoval

4 - POHLED DO VNITŘNÍHO KRUHOVÉHO PROSTORU PAMÁTNÍKU. FOTOGRAFIE PO ROCE 1950.

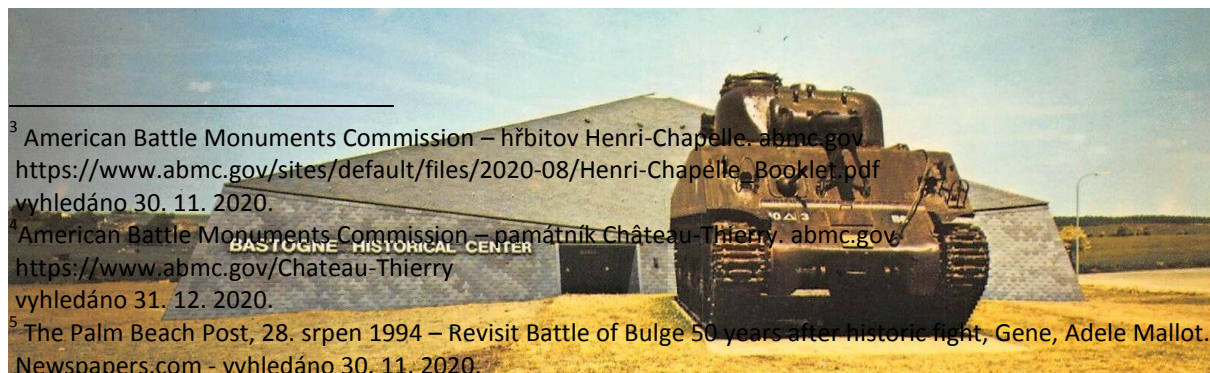
3 - POHLED Z OCHOZU MARDASSON MEMORIAL NA MĚSTO BASTOGNE. FOTOGRAFIE PO ROCE 1950.

Královskou akademii výtvarných umění v Liege. Je významnou osobností modernistické architektury v Liege, kde je autorem mnoha staveb, od pozemních objektů pro bydlení až po mosty. Jeho neznámějším projektem jsou Lázně Sauvenière, jenž byly dokončeny v roce 1942. Objekt obsahuje centrální autobusové nádraží, dva kryté bazény, veřejné lázně, restauraci a veřejný protiletecký kryt pro 400 osob. Nejimpozantnějším prostorem celého objektu je bazénová hala dlouhá 80 metrů, která je zaklenuta železobetonovou klenbou s výplní z luxferových tvárnic, které přinášejí do objektu přirozené osvětlení bez nutnosti dalších svítidel. Celá hala obsahuje dva bazény a tribuny pro 1250 diváků. Hledat podobnost mezi architekturou památníku a jeho ostatními návrhy je obtížné, jelikož se jedná o velmi specifický druh architektury.

Architektura památníku je velmi podobná architektuře amerických vojenských hřbitovů a památníků v Evropě z 1. a 2. světové války, na kterých pracovali tehdejší přední architekti ze Spojených států amerických. Příkladem může být památník součástí amerického vojenského hřbitova z 2. světové války v Henri-Chapelle v Belgii, jehož jsou autoři Holabird, Root, a Burgee z Chicaga, Illinois³. Na těchto dvou příkladech lze pozorovat využívání stejných postupů při navrhování památníkové architektury. Nicméně tento konkrétní příklad vznikl až v roce 1956, tedy šest let po Mardasson Memorialu. Památníkem, který byl postavena dřív než Mardasson Memorial v Belgii, je Château-Thierry American Monument umístěný nedaleko Château-Thierry, Aisne ve Francii z roku 1937 od francouzského architekta Paula Creta a francouzsko-amerického sochaře Alfreda Bottiaua. Tento památník byl vybudován Spojenými státy americkými a připomíná druhou bitvu na Marň z června až srpna 1918 a především úspěchy amerických vojenských sil, které bojovaly v této francouzské oblasti během 1. světové války⁴. Kamenný památník liniového tvaru využívá sloupovou architekturu a tyčí se jako chrám nad řekou Marnou na vrcholku Hill 204 (vojenské označení pro významné vrcholy) odkud je umožněn výhled na dějiště událostí z roku 1918. Tento památník mohl posloužit Georgesovi Dedoyardovi jako možná inspirace při navrhování památníku Mardasson Memorial, jelikož lze zde pozorovat stejné využívání pojetí stavby jako chrámu a její monumentality, která se tyčí nad městem Bastogne a lze z ní pohlížet na bojiště kolem města.

5. BASTOGNE HISTORICAL CENTER (1976–2013) – DŮSTOJNÉ MUZEUM

V roce 1965 získává Guy Fanz Arend od města Bastogne pozemek na kopci Mardasson, v přímé blízkosti již stojícího památníku Mardasson Memorial z roku 1950. Zde za pomoci finančních prostředků od turistické kanceláře Bastogne vzniká objekt muzea s názvem Bastogne Historical Center (místními zvané „Nuts!“ muzeum⁵). Návrh a výstavba objektu trvá dlouhých deset let. Vzorem pro muzeum ve tvaru pěticípé hvězdy byl sousední památník Mardasson Memorial. Dne 31. května 1976⁶ bylo muzeum slavnostně otevřeno za účasti mnoho veteránů bitvy v Ardenách a belgického prince Alberta z Lutychu (Liege)⁷. Pozemek zůstává po realizaci v majetku turistické kanceláře Bastogne, stejně jako budova muzea, naplněná soukromou sbírkou Guye Franze Arenda.

³ American Battle Monuments Commission – hřbitov Henri-Chapelle. [abmc.gov](https://www.abmc.gov/sites/default/files/2020-08/Henri-Chapelle_Booklet.pdf)
https://www.abmc.gov/sites/default/files/2020-08/Henri-Chapelle_Booklet.pdf
vyhledáno 30. 11. 2020.

⁴ American Battle Monuments Commission – památník Château-Thierry. [abmc.gov](https://www.abmc.gov/Chateau-Thierry)
<https://www.abmc.gov/Chateau-Thierry>
vyhledáno 31. 12. 2020.

⁵ The Palm Beach Post, 28. srpen 1994 – Revisit Battle of Bulge 50 years after historic fight, Gene, Adele Mallot. [Newspapers.com](https://www.palmbeachpost.com/news/1994/08/28/revisit-battle-of-bulge-50-years-after-historic-fight/) - vyhledáno 30. 11. 2020.

⁶ 5 - MUZEUM BASTOGNE HISTORICAL CENTER PO JEHO OTEVŘENÍ V ROCE 1976. TANK M4A3 SHERMAN 105 MM STÁL PŘED MUZEUM DO ROKU 2004. PAK BYL VYMĚNĚN ZA M10 WOLVERINE, KTERÝ ZDE STÁL DO ROKU 2014.

<https://www.nytimes.com/2016/06/04/nyregion/bastogne-opens-museum-honoring-75th-anniversary.html>
vyhledáno 30. 11. 2020.

⁷ ABMC, Annual Report of the American Battle Monuments Commission, 1976

Muzeum je postaveno z dřevěné a kovové konstrukce, která je na vnější straně celistvě obložena přírodní břidlicí, která je typická pro střešní krytiny a obklady štítů staveb v oblasti Arden. Stěny a střechy muzea jsou ve spádu v rámci tvaru pěticípé hvězdy a umožňují tak čisté hmotové řešení bez nutnosti řešení odvodnění střech, což dává objektu osobitý výraz. Vstupy do objektů jsou z jižní strany, kde je umožněn přístup do muzea, či do obchodu muzea. Obslužné vchody do muzea jsou do každé části expozice z jednotlivých cípů hvězdy, aby bylo možné měnit expozici. Jedním z přesných popisů muzea nalezneme v novinovém článku z roku 1977⁸:

„Pohledem z výšky ochozu na americkém památníku na kopci Mardasson, který dominují okolí Bastogne, nedaleké muzeum Bastogne Historical Center, stejně jako památník, je navrženo jako pěticípá hvězda. Celý komplex byl navržen pro klid duše návštěvníka. Výstava je schovaná pod deštníkem jako půlnoční modrá kopule. Jakmile návštěvník vstoupí, má velmi dobrý přehled nad třemi částmi expozice. Centrální amfiteátr nabízí mediální prezentaci bitvy ve čtyř jazycích. Další dvě části expozic nabízí rozsáhlé dioráma s plně vyzbrojenými figurínami v životní velikosti, které představují německé a americké vojáky, kteří bojovali o Bastogne. Atmosféra a moderní technologie nabízí působivý zážitek. Do expozice zavítalo již přes 250 tisíc návštěvníků.“

⁸ The Rayne Acadian-Tribune, 29. prosinec 1977 – Belgium Remembers Bastogne. Newspapers.com <https://www.newspapers.com/image/472241593/?terms=Bastogne%20Historical%20Center&match=1> vyhledáno 30. 11. 2020.

6 - POHLED NA KOPEC MARDASSON PO ROCE 1976, KDY BYLO VYSTAVĚNO MUZEUM.

Další z popisů muzea z novinového článku z roku 1982 nazývá tento typ muzea jako „*bunker-style museum*“⁹, což pravděpodobně evokoval autora článku samotný tvar muzea a jeho vstupní otvory pro muzeum a obchod muzea naproti památníku Mardasson Memorial.

V roce 2000 odkoupila sbírky Guye Franze Arenda turistická kancelář Bastogne a ze soukromé sbírky se stala městská sbírka. Po odkoupení sbírky dochází k rekonstrukci muzea v roce 2004 a změny expozice z hlediska modernější prezentace exponátů, která je financována belgickým ministerstvem turismu. Samotný objekt muzea vzhledově zůstává stejný, změny jsou pouze v rámci interiéru.

7 - POHLE NA KOPEC MARDASSON PO ROCE 2004. V TÉ DOBĚ JIŽ VYROSTLA PŘEDEŠLE ZASAZENÁ ZELEŇ DO SVÉ VELIKOSTI.

⁹ The Belleville Telescope, 4. února 1982 – Bastogne to the Netherlands, Monte Miller. Newspapers.com <https://www.newspapers.com/image/11559137/?terms=Bastogne%20Historical%20Center%20bunker-style&match=1>
vyhledáno: 30. 11. 2020.

6. BASTOGNE WAR MUSEUM (2013–2021) – PŘESTAVBA

Dne 22. března 2014 byla po čtyřech letech prací dokončena rekonstrukce původní stavby Bastogne Historical Center a přístavba nového objektu muzea na východní a západní straně původního objektu. Muzeum bylo přejmenované na Bastogne War Museum, jelikož se již nevěnuje pouze událostem z prosince 1944, ale celému průběhu války s větším zaměřením na bitvu v Ardenách. Expozice byla také rozšířena o historii 1. světové války, kdy Ardeny sehrály také svojí důležitou roli. Jeden z novinových článků muzeum popisuje jako „*nové válečné muzeum se zcela novou a moderní budovou s neobvyklou a odvážnou architekturou.*“ Při stavebních pracích, během kterých bylo původní muzeum Bastogne Historical Center zavřené, uhořel blesk do jižního cípu muzea a způsobil požár, při kterém celá dřevěná konstrukce jižního cípu shořela a požárem byla poškozena i krytina z břidlice. Autorem návrhu nového objektu je belgický ateliér L'Arbe D'Or, který stojí spíše za rozsáhlými developerskými projekty bytových staveb. Architekti o svém návrhu hovoří jako o „*budově, které je spíše soklem pro stávající objekt Bastogne Historical Center.*“¹⁰ V rámci popisu objektu hovoří o snaze využít sklonu terénu pro potlačení nové hmoty objektu. Násypy před objektem mají dle autorů upřesňovat dojem trhlin, které procházejí přes muzeum a oddělují původní stavbu od nového návrhu. Vlastním materiálem přístavby je od strany památníku skládaný kámen, v dalších částech bílá jemná omítka. Vstup byl nově umístěn směrem od parkoviště do nové východní přístavby, namísto původního vstupu nasměrovaného proti památníku. Ve větší části původní stavby muzea byla umístěna kavárna, obchod a vstupní prostor. Vlastní expozice se pak nachází pouze na menší části původního objektu a zbytek je umístěn do nového objektu přistavěného na západní stranu. Přístavbou byla expozice rozšířena na 1600 m². Muzeem provází návštěvníka kreslené postavy amerického vojáka, německého vojáka a belgického civilisty, které pomáhají lépe pochopit události ze zimy roku 1944.

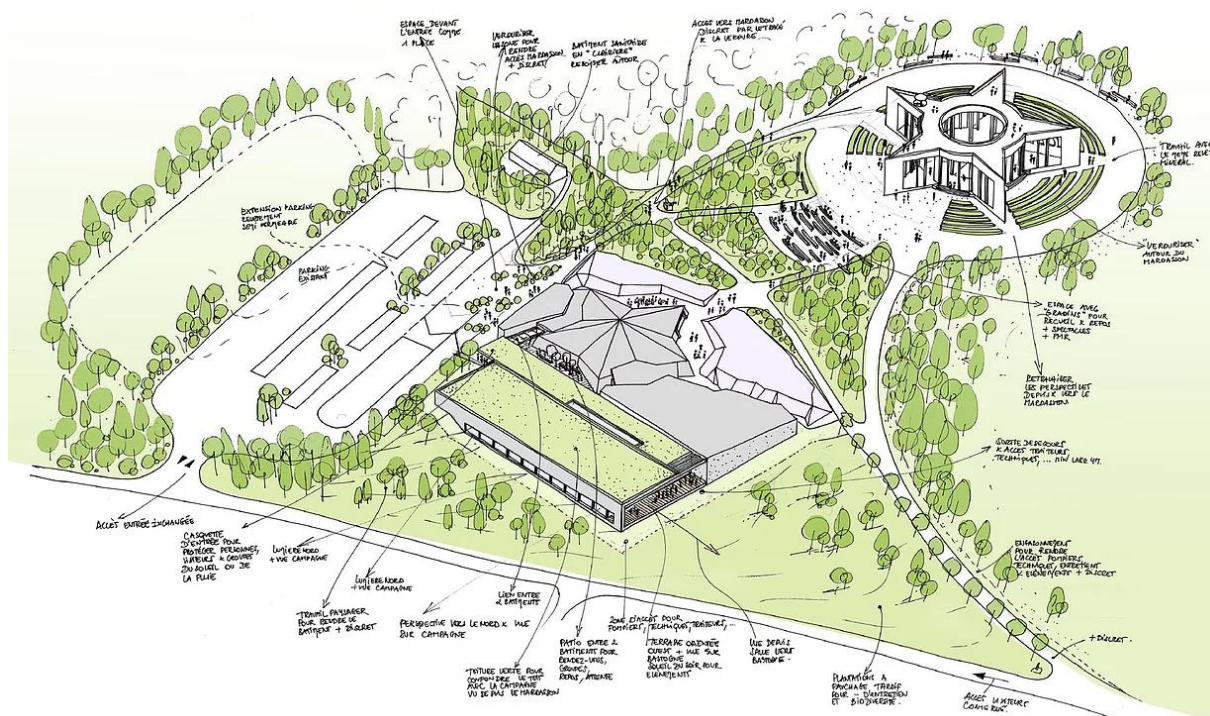

8 - SOUČASNÁ PODOBA MUZEA. STAV PO ROCE 2014.

¹⁰ Centre de mémoire et de référence de la seconde guerre mondiale à Bastogne, ateliér L'Arbe D'Or
<https://www.arbredor.be/gall/bhc-bastogne/>
vyhledáno 30. 11. 2020.

7. PLÁNOVANÁ PŘÍSTAVBA – 2022

Přístavba z roku 2014, která rozšířila muzeum a také díky větší propagaci samotné instituce Bastogne War Museum, se zvýšil počet návštěvníků. Z toho hlediska bylo rozhodnuto městem Bastogne, že v roce 2022 bude muzeum opět rozšířeno o dalších 2441 m². V rámci nového objektu je plánované informační centrum, včetně víceúčelových místností pro setkávání, prostory pro příležitostné výstavy a velký konferenční sál. Ateliérem návrhu přístavby je lucemburský ateliér SIA Architects. Výsledkem návrhu je přidání podélné hmoty na severní fasádu objektu z roku 2014. Návrh se prezentuje slovy, že jde o „*návrh s čistými liniemi z nízkouhlíkových materiálů.*“⁴¹ Práce na realizaci začaly v únoru 2020. Sami autoři připouští, že navrhovat přístavbu muzea na takovém místě vedle památníku, je velmi náročný proces⁴². Samotný ateliér je autorem konvenční bytové a městské architektury.

9 - SKICA BUDOUCÍ PODOBY KOPCE MARDASSON A MUZEA BASTOGNE WAR MUSEUM V ROCE 2022.

8. ZÁVĚR

Objekt muzea Bastogne Historical Center, resp. Bastogne War Museum prošel za jeho historii několika proměnami, přičemž poslední a již plánovaná je z nich největší a zasahuje do přímé podoby muzea. Vzniku muzea předcházelo několik událostí, jež první z nich dala důvod jeho vzniku, a to událost z prosince 1944, kdy se město Bastogne stalo významným bodem na mapě 2. světové války během bitvy v Ardenách. Město Bastogne se stalo bodem vzdoru poslední snaze nacistického Německa na zvrát ve válce. Vzdorovali mu americké jednoty, které se zde několik dní v obklíčení bez zásob bránily až do příjezdu posil. Před vznikem muzea na kopci Mardasson, který se nachází necelé 2 km od centra Bastogne, byl zde vybudován v roce 1950 památník Mardasson Memorial ve tvaru pěticípé hvězdy, jenž je 12 metrů vysoký a jeho průměr je 82 metrů. Byl vybudován jako připomínka všem padlým americkým vojákům v Belgii během 2. světové války, jež zbudovala belgická vláda. Projekt památníku od belgického architekta Georges Dedoyard zvítězil nad dalšími jedenácti projekty v architektonické soutěži.

¹¹ Philippe Dolard. Bastogne War Museum agrandi, Focus archi
<https://fr.focusarchi.eu/inventaire-patrimoine-architectural/bastogne-war-museum-agrandi>
vyhľadáno 20. 11. 2020.

¹² Bastogne War Museum – Salle polyvalente du Mardasson – B – Bastogne – Laureat, ateliér SIA Architects
<https://www.sia-arch.eu/mardasson-bastognenwarmuseum>
vyhľadáno 20. 11. 2020.

Až v roce 1976 je vystavěno poblíž památníku z roku 1950 muzeum Bastogne Historical Center zásluhou belgického sběratele Guye Franze Arenda, které je stejně jako památník ve tvaru pěticípé hvězdy. První muzeum na Mardassonu bylo v přímé návaznosti se sousedním památníkem, jak jeho polohou vstupů, tak i jeho měřítkem, které bylo úměrné k památníku a nechávalo ho jako hlavní dominantou návrší Mardasson. Ponechání pozornosti památníku pomáhalo také čisté hmotové řešení muzea a jeho materiálové pojetí pláště objektu z břidlice, které vycházelo z místní stavební tradice. Od roku 1976 až do roku 2014 zůstává muzeum vnějším vzhledem stejné, pouze v roce 2004 probíhá modernizace expozice a vstupních prostorů. V období mezi roky 2004 až 2014 zažívá kopec Mardasson patrně své nejlepší období, jelikož původně zasazené stromy v předešlých letech výstavby památníku a muzea dosahují své velikosti a na původním holém vrcholku se tyčí mezi stromy mohutná stavba památníku a vedle něj menší stavba muzea.

V roce 2014 přichází celková rekonstrukce původního muzea a jeho rozšíření, které je dosaženo přístavbami v jeho západní a východní části. Muzeum mění svůj název na Bastogne War Museum, jelikož jeho expozice má vyprávět události celé 2. světové války se zaměřením na bitvu v Ardenách v prosinci 1944. Tato přestavba muzea si dala za cíl ponechat původní stavbu jako dominantu a potlačit přístavby. Výsledná realizace tomu příliš ale neodpovídá, jelikož původní stavba ve tvaru hvězdy je patrná pouze z památníku nebo z leteckých map a zcela se ve středu přístaveb ztrácí. Násypy zbudované před muzeum, které mají podpořit dojem trhlin mezi jednotlivými stavbami také příliš nepomáhají k vyniknutí původní stavby a spíše jí skrývají. Rozhodnutí umístit vstup od parkoviště lze vnímat jako logické řešení, ale tím ztratil svůj původní monumentalitu, kdy byly vchody jediné otvory v rámci hmoty objektu a dávaly tak i důraz na jasný možný přístup a lépe návštěvníka nasměrovaly na sousední památník. Dnešní muzeum má vstupy z několika stran cípů hvězdy a dochází tak spíše k chaotickému proudění lidí přes muzeum. Sporadické je i řešení umístění prostorné kavárny a rozlehlého obchodu do původní stavby z roku 1976, čímž muzeum ztrácí vlastní plochu expozice, která byla následně doháněna přístavbami k této původní části. Celek objektu dává dojem mohutné vysoké stavby a původní záměr potlačení přístaveb není z realizace patrný. Při příchodu k muzeu směrem od města vidíme mohutnou bílou stavbu západní přístavby, která vytváří dojem jiného typu objektu než muzea. Před výstavbou přístavby v roce 2014 byl v tomto pohledu hlavní dominantou Mardasson Memorial a poté byl vidět tmavě šedý objekt muzea Bastogne Historical Center.

Plánovaná přístavba na rok 2022, která je již podle současných informací ve výstavbě, nepomáhá k vyniknutí původní stavby muzea, a především potlačuje význam památníku Mardasson Memorial. Přidáním podélné hmoty na severní část muzea se zakryje další z pohledů na muzeum ve tvaru hvězdy a samotná celková hmota objektu se zvětší téměř dvakrát, tím se opět zvětší hmota pozorovatelná při přístupu od města. Celek stavby muzea se všemi přístavbami již překročí velikost památníku a tím ztratí svoji monumentalitu.

Bastogne Historical Center v rámci nové instituce Bastogne War Museum zaniká, odkaz zásluh Guy Franze Arenda na stávajícím muzeu není nikde prezentován a samotné muzeum svoji historii a předešlou existenci Bastogne Historical Center neprezentuje. Nové muzeum je kritizováno mnoho majiteli soukromých muzeí v oblasti Arden za způsob prezentace bitvy v Ardenách, které je věnována pouze část expozice. V lednu 2017 dochází k uzavření jednoho z nových muzeí s názvem Bastogne Ardennes 44 ve vesnici Bras, která se nachází nedaleko města Bastogne, z důvodu malého počtu návštěvníků. Majitel muzea svádí vinu uzavření na instituci Bastogne War Museum, která strhává na sebe příliš návštěvníků a posléze neprezentuje okolní muzea v blízkosti Bastogne věnující se tématu bitvy v Ardenách¹³.

¹³ Le Bastogne Ardennes 44 museum a fermé définitivement. TV Lux, vyhledáno 31. 12. 2020.

Bastogne Historical Center, resp. Bastogne War Museum je jedinečným muzeem díky přímé konfrontaci se sousedním památníkem Mardasson Memorial, které je i nadále místem setkávání rodin účastníků bitvy v Ardenách každý rok v prosinci na události „Nuts weekend“, jenž se odehrává v přilehlém městě Bastogne a také na návrší Mardasson. Po celý rok se jedná o velmi navštěvované místo, které láká nejen nadšence do historie, ale také turisty díky impozantnímu památníku Mardasson Memorial, který je svým rozsahem v Evropě jedinečným. Muzei nacházejících se v oblasti Arden je více, ač mají lepší sbírkové předměty a lépe prezentují samotné artefakty, nemá žádné z muzeí za sebou tak dlouhý a zajímavý příběh.

10 - ZADNÍ STRANA POHLEDNICE ZE SLAVNOSTNÍHO ODHALENÍ PAMÁTNÍKU MARDASSON MEMORIAL Z 16. ČERVENCE 1950. VLEVO NA POHLEDNICI JSOU UMÍSTĚNY POŠTOVNÍ ZNÁMKY PŘIPOMÍNÁJÍCÍ ODHALENÍ PAMÁTNÍKU PŘERAŽENÉ RAZÍTKEM VE TVARU PAMÁTNÍKU.

9. ZDROJE

Michel Francard, Robert Moerynck. The Mardasson Memorial in Bastogne. Musee de la Parole en Ardenne, 2006.

Guy Franz Arend. The Battle for Bastogne. Bastogne, 2000.

John Toland, Battle – the Story of the Bulge. Random House, New York, 1999.

BALaT, Belgian Art Links and Tools, fotografie Mardasson Memorial z roku 1950.
<http://balat.kikirpa.be/object/10080610>
vyhledáno 30. 11. 2020.

U.S. Embassy in Belgium, Restaurování Mardasson Memorial, 2009.
<https://be.usembassy.gov/mardasson-memorial/>
vyhledáno 20. 11. 2020.

Régie des Batiments, Restaurování Mardasson Memorial, 2020.
<https://www.regiedesbatiments.be/fr/projects/mardasson-memorial>
vyhledáno 30. 11. 2020.

Archiv webu, USA Benelux – The Mardasson Memorial at Basstogne.
https://web.archive.org/web/20100816201516/http://www.usagbenelux.eur.army.mil/sites/local/quick_read/Ceremony/Mardasson_Memorial_Bastogne.pdf
vyhledáno 15. 11. 2020.

Pierre. Bastogne, Belgium. Popis návštěvy muzea a jeho krátká historie.
<http://www.kruijthoff.org/bastogne/index.html>
vyhledáno 15. 11. 2020.

SIA Architects, stránky architektonické kanceláře.
<https://www.sia-arch.eu/mardasson-bastognewarmuseum>
vyhledáno 10. 11. 2020.

Ateliér L'Arbe D'Or, stránky architektonické kanceláře.
<https://www.arbredor.be/gall/bhc-bastogne/>
vyhledáno 10. 11. 2020.

Wikipedia, Georges Dedoyard.
https://fr.wikipedia.org/wiki/Georges_Dedoyard
vyhledáno 10. 11. 2020.

Newspapers.com, Online archiv novin – zpoplatněný přístup.
<https://www.newspapers.com/>
vyhleádáno 10. 11. 2020.

BWM – Bastogne War Museum, oficiální stránky muzea.
<https://www.bastognewarmuseum.be/en/home-en/>
vyhledáno 10. 11. 2020

OBRÁZEK 1: POHLED NA KOPEC MARDASSON S PAMÁTNÍKEM MARDASSON MEMORIAL A MUZEEM BASTOGNE WAR MUSEUM

Zdroj: https://www.digitalmeetsculture.net/article/bastogne-war-museum-a-new-identity-for-a-new-memorial-place/?upm_export=print

OBRÁZEK 2: POHLED NA PAMÁTNÍK MARDASSON MEMORIAL OD KRYPTY. FOTOGRAFIE PO ROCE 1950.

Zdroj: Ebay.com – Pohlednice Mardasson Memorial

OBRÁZEK 3: POHLED Z OCHOZU MARDASSON MEMORIAL NA MĚSTO BASTOGNE. FOTOGRAFIE PO ROCE 1950.

Zdroj: <https://www.alamy.com/mmorial-du-mardasson-the-usa-war-memorial-in-bastogne-belgium-the-monument-of-the-architect-georges-dedoyard-on-the-architrave-the-names-of-the-states-georgia-idaho-illinois-and-indiana-date-1956-location-bastogne-belgium-keywords-monuments-panoramas-image341061813.html>

OBRÁZEK 4: POHLED DO VNITŘNÍHO KRUHOVÉHO PROSTORU PAMÁTNÍKU. FOTOGRAFIE PO ROCE 1950.

Zdroj: <http://balat.kikirpa.be/object/10080610>

OBRÁZEK 5: MUZEUM BASTOGNE HISTORICAL CENTER PO JEHO OTEVŘENÍ V ROCE 1976. TANK M4A3 SHERMAN 105 MM STÁL PŘED MUZEUM DO ROKU 2004. PAK BYL VYMĚNĚN ZA M10 WOLVERINE, KTERÝ ZDE STÁL DO ROKU 2014.

Zdroj: Ebay.com – Pohlednice Bastogne Historical Center

OBRÁZEK 6: POHLED NA KOPEC MARDASSON PO ROCE 1976, KDY BYLO VYSTAVĚNO MUZEUM.

Zdroj: Ebay.com – Pohlednice Mardasson Memorial

OBRÁZEK 7: POHLE NA KOPEC MARDASSON PO ROCE 2004. V TÉ DOBĚ JIŽ VYROSTLA PŘEDEŠLE ZASAZENÁ ZELENĚ DO SVÉ VELIKOSTI.

Zdroj: https://www.uswarmemorials.org/html/site_details.php?SiteID=185

OBRÁZEK 8: SOUČASNÁ PODOBA MUZEA. STAV PO ROCE 2014.

Zdroj: <https://www.arbredor.be/gall/bhc-bastogne/>

OBRÁZEK 9: SKICA BUDOUCÍ PODOBY KOPCE MARDASSON A MUZEA BASTOGNE WAR MUSEUM V ROCE 2022.

Zdroj: <https://www.sia-arch.eu/mardasson-bastognenewarmuseum>

OBRÁZEK 10: ZADNÍ STRANA POHLEDNICE ZE SLAVNOSTNÍHO ODHALENÍ PAMÁTNÍKU MARDASSON MEMORIAL Z 16. ČERVENCE 1950. VLEVO NA POHLEDNICI JSOU UMÍSTĚNY POŠTOVNÍ ZNÁMKY PŘIPOMÍNAJÍCÍ ODHALENÍ PAMÁTNÍKU PŘERAŽENÉ RAZÍTKEM VE TVARU PAMÁTNÍKU.

Zdroj: Vlastní archiv autora